

KPC Groep

Datum

11 juni 2009

Competentieprofiel Ambulant begeleider

Dit competentieprofiel is door KPC Groep ontwikkeld op basis van de functiebeschrijving ambulant begeleider en het competentiemodel van Berenschot/VSLPC.

Dit competentieprofiel bestaat uit elf competenties. Deze zijn uitgewerkt op drie competentieniveaus.

Afhankelijk van de concrete school en/of afdelingssituatie kan het competentieprofiel aangepast worden bijvoorbeeld door:

- ▶ de naam en/of inhoud van een of meer competenties te veranderen
- ▶ andere gewichten/niveaus toe te kennen aan de competenties
- ▶ competentieniveaus aan te passen aan de nieuwe situatie
- ▶ gedragsvoorbeelden aan te passen aan de nieuwe situatie.

Bij het aanpassen van het profiel kan tevens rekening gehouden worden met nieuwe doelgroepen en/of nieuwe opleidingen, onderwijsvormen, leerwegen en dergelijke.

Belangrijk is dat leidinggevend en ambulant begeleiders het competentieprofiel willen en kunnen gebruiken als richtlijn voor het (verder) ontwikkelen van competenties die van belang zijn voor de school en/of afdeling. Daarvoor is overleg en samenwerking tussen betrokkenen cruciaal.

Opbouw competentieprofiel

Het competentieprofiel is als volgt opgebouwd.

Het profiel omvat totaal 11 competenties.

Van elke competentie is een korte omschrijving gegeven, zijn drie competentieniveaus omschreven en geconcretiseerd op basis van onderliggende criteria en bijhorende gedragsvoorbeelden. De

gedragsvoorbeelden zijn niet uitputtend, maar exemplarisch en kenmerkend voor het competentieniveau.

De competentieniveaus zijn ontwikkelingsgericht en cumulatief: een competentie op hoger niveau omvat altijd een competentie op lager niveau.

Gebruik competentieprofiel

Met behulp van dit competentieprofiel kunnen het management en ambulant begeleiders (van een afdeling) van een school:

- ▶ bepalen welke competenties op welk niveau een team ambulante begeleiding nodig heeft voor het mede realiseren van de doelen van de organisatie
- ▶ nagaan welke competenties reeds ontwikkeld en inzetbaar zijn in een team ambulante begeleiding
- ▶ nagaan welke competenties verder ontwikkeld moeten worden in een team ambulante begeleiding
- ▶ een persoonlijk ontwikkelingsplan opstellen voor ambulante begeleiders om bepaalde competenties verder te ontwikkelen.

Een competentieprofiel kan gebruikt worden als een personeelsinstrument in samenhang met andere personeelsinstrumenten als werving en selectie, scholing, loopbaanplanning en beoordeling.

	Competentie	Basisniveau	Ervaren niveau	Excellent niveau
1	<p><i>Gedifferentieerd werken (multitasking)</i></p> <p>Benut de begeleidingsmogelijkheden zodanig dat er optimaal ingespeeld wordt op de verschillen tussen leerkrachten / leerling-coördinatoren / schoolteams (leerlingen) t.a.v. hun vermogen om zelf verantwoording te nemen voor de AB-leerling.</p>	<p>Houdt de begeleidingsvormen overwegend zelf in de hand en houdt voldoende rekening met mogelijkheden en behoeften van leerkrachten / leerling-coördinatoren / schoolteams / leerlingen.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bij de begeleiding rekening te houden met de manier van werken van leerkrachten en leerlingen - de reacties van leerkrachten op leerlingen in de begeleiding zorgvuldig te observeren - bij de begeleiding flexibel in te spelen op wisselende leersituaties van leerlingen en leerkrachten - per leerling en leerkracht een begeleidingstraject uit te zetten rekening houdend met individuele mogelijkheden en behoeften; 	<p>Past de inhoud en wijze van begeleiding aan aan de mogelijkheden en behoeften van leerkrachten / leerling-coördinatoren / schoolteams / leerlingen</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - leerkrachten en leerlingen systematisch feedback te bevragen over de begeleiding - op basis van observaties van leerkrachten / leerling-coördinatoren / schoolteams / leerlingen flexibel in te spelen op hun begeleidingsbehoefte 	<p>ut de inhoud en wijze van de begeleiding zodanig dat er systematisch en flexibel ingespeeld wordt op de individuele mogelijkheden en behoeften van leerkrachten / leerling-coördinatoren / schoolteams / leerlingen.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - systematisch na te gaan welk effect het begeleidingstraject heeft en op basis daarvan het traject aan te passen - systematisch de sterke en zwakke punten van de begeleiding van de school te analyseren en op basis daarvan preventieve begeleiding te geven.
2	<p><i>Begeleidingskundige wendbaarheid</i></p> <p>Verplaatst zich in ontwikkelingsstadia van leerkrachten / leerling-coördinatoren / schoolteams / leerlingen en is in staat daarop in te spelen bij het begeleidingsproces.</p>	<p>Begeleidt leerkrachten / leerling-coördinatoren / schoolteams / leerlingen m.b.t. één leeftijdsgroep of één specialisme.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alleen te begeleiden m.b.t. kleuters - alleen te begeleiden m.b.t. kinderen met spierziekten - alleen te begeleiden m.b.t. leerlingen in het voortgezet onderwijs. 	<p>geleidt leerkrachten / leerling-coördinatoren / schoolteams / leerlingen m.b.t. één leeftijdsgroep-meerdere specialismen - / c.q. één specialisme-meerdere leeftijdsgroepen.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - begeleidt kleuters met alle mogelijke ziektebeelden - begeleidt kinderen van 4-20 jaar met spierziekten 	<p>Begeleidt leerkrachten / leerling-coördinatoren / schoolteams / leerlingen m.b.t. meerdere leeftijdsgroepen en meerdere specialismen.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - begeleidt kinderen van 4-20 jaar in alle mogelijke ziektebeelden;

3	<p><i>Vakmatige beheersing</i></p> <p>Beheerst vakinhoudelijke kennis en vaardigheden op het vereiste niveau en is actief ten aanzien van het vernieuwen en verdiepen van deze kennis en vaardigheden m.b.t. ambulante begeleiding.</p>	<p>Beheerst vakinhoudelijke kennis en vaardigheden op het minimaal vereiste niveau.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - anderen te bevragen over het vakgebied - het adequaat gebruiken van minimaal vereiste vakmatige kennis - het volgen van bij- en nascholing om eigen vaardigheden en vakkennis bij te houden 	<p>Beheerst de vakinhoudelijke kennis en vaardigheden op het ervaren niveau en is actief in het verdiepen/verbreden daarvan.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vakkennis uit te breiden en te verdiepen door eigen leerdoelen te stellen - het toepassen van brede vakkennis in samenhang met andere disciplines / werkterreinen - te participeren in samenwerkingsverbanden om ervaringen uit te wisselen met collega's. 	<p>Beheerst de vakinhoudelijke kennis en vaardigheden door continue verdieping en verbetering en door integratie met andere inhoudelijke gebieden.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de eigen vakmatige beheersing te verbeteren door feedback te vragen aan leerkrachten en collega's - het toepassen van brede vakkennis in samenhang met externe ontwikkelingen - een vraagbaak en voorbeeld te zijn voor anderen op het gebied van ambulante begeleiding.
4	<p><i>Vernieuwend denken en handelen</i></p> <p>Denkt na over eigen ervaringen en op veranderingen m.b.t.: - de begeleidingstaak naar de AB-scholen toe. - de inhoud en organisatie van de ambulante dienst.</p>	<p>Denkt na over eigen ervaringen en begeleidingsbehoeften en legt vragen uit die daaruit voortvloeien voor aan anderen.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vragen en problemen over begeleiding voor te leggen aan collega's - effect van de eigen begeleiding na te gaan door leerlingen / leerling-coördinatoren / leerkrachten te observeren. 	<p>Denkt na over eigen ervaringen en begeleidingsbehoeften van leerkrachten / leerling-coördinatoren / schoolteams / leerlingen en komt op basis daarvan tot verbeteringsvoorstellen.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de omgeving en hulpvragen van nauwgezet te volgen en te analyseren - actieplannen op te stellen voor het verbeteren van de eigen begeleiding; 	<p>Komt op basis van reflectie op verschillende begeleidingsbehoeften en door experimenteren in de eigen begeleidings-situatie tot vernieuwende voorstellen.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - te experimenteren in de eigen begeleidingssituatie - op basis van de analyse van de hulpvragen over nieuwe begeleidingsvormen na te denken - zichzelf steeds nieuwe doelen te stellen ter verbetering van de ambulante begeleiding van de ambulante dienst.

5	<p><i>Stimuleren tot vernieuwing</i></p> <p>Staat open voor vernieuwingen op het gebied van ambulante begeleiding en draagt bij aan de invoering ervan.</p>	<p>Staat open voor nieuwe mogelijkheden op het gebied van ambulante begeleiding.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het mede uitvoeren van vernieuwingen inzake ambulante begeleiding (b.v. video- interactie-begeleiding - begeleidingsvormen, door anderen aangedragen, uit te proberen - collega's te bevragen over de hun manier van begeleiden. 	<p>Ondersteunt anderen bij het bijhouden van relevante ontwikkelingen op het gebied van ambulante begeleiding.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een constructieve bijdrage te leveren aan het invoeren van vernieuwingen - het geleerde in na- en bijscholing over te dragen aan collega's - ervaringen met een nieuwe aanpak uit te wisselen met collega's. 	<p>Levert een bijdrage aan de invoering van substantiële vernieuwingen op het gebied van ambulante begeleiding.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een constructieve bijdrage te leveren aan het invoeren van complexe vernieuwingen - collega's te stimuleren hun begeleiding steeds te verbeteren - een voortrekkersrol te spelen bij de invoering van vernieuwingen.
6	<p><i>Samenwerken</i></p> <p>Werkt actief mee aan het versterken van de samenwerking tussen ambulante begeleiders binnen en buiten de school.</p>	<p>Neemt op constructieve wijze deel aan bestaande overlegvormen.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - deel te nemen aan bestaande overlegvormen binnen de ambulante dienst - op respectvolle wijze om te gaan met collega's - op constructieve wijze deel te nemen aan het vakinhoudelijk overleg van ambulante begeleiders. 	<p>Kan sturing geven aan kleinschalig overleg.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - in bestaande overlegvormen binnen en buiten de school een waardevolle bijdrage te leveren - initiatieven te nemen tot samenwerking met collega's binnen de school - mede leiding te geven aan vakinhoudelijk overleg. 	<p>Neemt initiatieven die structureel bijdragen aan de samenwerking tussen ambulante begeleiders binnen en buiten de school.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - leiding te geven aan overlegvormen binnen en buiten de school - initiatieven te nemen voor samenwerking met collega's buiten de school - leiding te geven aan vakinhoudelijk overleg op het gebied van ambulante begeleiding.
7	<p><i>Ontwikkelen en plannen van ambulante begeleiding</i></p> <p>Overziet de samenhang van onderzoeksresultaten van verschillende disciplines en plant op basis daarvan de begeleidings-activiteiten zodanig dat de begeleidingsdoelen zo optimaal mogelijk bereikt kunnen worden en zorgt voor het behalen van begeleidingsdoelen.</p>	<p>Vertaalt onderzoeksresultaten in concrete plannen en doelstellingen voor de eigen begeleidings-activiteiten.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het opstellen van een AB-rapport (startdocument) - het samenstellen van eigen begeleidings-plannen op basis van onderzoeks-resultaten en hulpvragen - te bewaken dat alle begeleidings- 	<p>Beheerst in voldoende mate onderzoeks-vaardigheden m.b.t. pedagogisch-didactisch onderzoek, kan uit de onderzoeksgegevens conclusies trekken en na overleg met betrokkenen vanuit de te begeleiden school, dit omzetten in concrete handelings-adviezen (en de uitvoering ervan).</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - te zorgen voor een goede opbouw en fasering 	<p>Beheerst in zeer ruime mate onderzoeks-vaardigheden m.b.t. pedagogisch-didactisch onderzoek, kan uit de onderzoeks-gegevens conclusies trekken en na overleg met betrokkenen vanuit de te begeleiden school, dit omzetten in concrete handelings-adviezen (en de uitvoering ervan).</p>

		doelen aan bod komen en de begeleidingsactiviteiten op elkaar zijn afgestemd.	van de begeleiding.	
8	<p><i>Collegiale consultatie</i></p> <p>Ondersteunt de professionele en persoonlijke ontwikkeling van collega's om hun competenties te ontwikkelen.</p>	<p>Staat open voor vragen en aanwijzingen van collega's en neemt initiatieven om van hen te kunnen leren.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het vragen om reacties op het eigen functioneren - het observeren van ervaren collega's bij het geven van ambulante begeleiding - het bevragen van ervaren collega's hoe zij bepaalde problemen oplossen. 	<p>Ondersteunt minder ervaren collega's bij hun begeleidingstaken.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - op constructieve wijze feedback te geven aan minder ervaren collega's - collega's aanwijzingen te geven hoe bepaalde problemen opgelost kunnen worden - het tonen van begrip voor onzekerheid bij beginnende begeleiding. 	<p>Ondersteunt ervaren en minder ervaren collega's in hun persoonlijke en professionele ontwikkeling</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - op te treden als coach - collega's met problemen in de werksituatie persoonlijk te begeleiden - collega's zelfvertrouwen te geven en hen te stimuleren zich te ontwikkelen.
9	<p><i>Onderhouden van contacten</i></p> <p>Komt in uiteenlopende contacten met interne en externe belanghebbenden tot een bespreking en afstemming van de begeleiding.</p>	<p>Verschaft op adequate wijze informatie over onderzoek, ontwikkeling en begeleiding van leerlingen / leerkrachten / leerling coördinatoren / schoolteams.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - leerkrachten duidelijk te informeren over het onderzoek en de begeleiding van de leerling - een constructieve bijdrage te leveren aan leerling_ besprekingen - het raadplegen van deskundigen over de begeleiding. 	<p>Onderhoudt incidentele contacten die bijdragen aan de ontwikkeling van leerlingen en komt in die contacten tot een effectieve informatie-uitwisseling en afstemming</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zo nodig overleg te organiseren met intern en extern deskundigen - goede relaties te onderhouden met externe deskundigen - relevante informatie door te spelen aan belanghebbende binnen en buiten de school. 	<p>Onderhoudt structurele contacten die bijdragen aan de ontwikkeling van leerlingen en komt in die contacten tot een effectieve informatie-uitwisseling en afstemming.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samenwerkingsverbanden op te bouwen met interne en externe deskundigen - initiatieven te nemen voor samenwerking met (nieuwe) deskundigen op het gebied van begeleiding - te zorgen voor een goede afstemming van informatie en contacten

				op het gebied van ambulante begeleiding.
10	<p><i>Presentatie- en gespreksvaardigheden</i></p> <p>Past in uiteenlopende begeleidingssituaties diverse presentatie en gespreksvormen adequaat toe.</p>	<p>Presenteert informatie uit pedagogisch-didactisch onderzoek en begeleiding en past gespreksvormen toe.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ideeën en feiten op heldere wijze te presenteren - gespreksvormen op basisoniveau te hanteren in overzichtelijke begeleidingssituaties - mondeling verslag te doen van onderzoeks- en begeleidingsactiviteiten. 	<p>Presenteert ook informatie uit onderzoeken van andere disciplines en begeleidingssituaties en past bovendien meerdere gespreksvormen toe.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ideeën en feiten op heldere wijze te presenteren met gebruik van terzake doende middelen - mondeling correct en overtuigend verslag te doen van onderzoeks- en begeleidingsactiviteiten - voeren van een slecht-nieuws-gesprek / meningsvormend gesprek / besluitvormend gesprek/ informatief gesprek. 	<p>Presenteert uitstekend ingewikkelde informatie uit complexe en uiteenlopende onderzoeken en begeleidingssituaties en past moeilijke gespreksvormen adequaat toe.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ideeën en feiten over begeleidingssituaties op een heldere wijze te presenteren afgestemd op de behoefte van de gebruiker - ook moeilijke en complexe gespreksvormen uitstekend te hanteren - mondeling uitstekend en overtuigend verslag te doen van onderzoeks- en begeleidingsactiviteiten afgestemd op de behoefte en positie van de toehoorders.
11	<p>Onderzoeks- en begeleidingsrapportage komt van uiteenlopende situaties tot een schriftelijke rapportage van onderzoeks- en begeleidingsactiviteiten en van verschillende soorten gesprekken en maakt een schriftelijke weergave van een handlingsplan.</p>	<p>Geeft een handlingsplan dat de school gaat uitvoeren met leerlingen correct schriftelijk weer.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het correct opstellen van een handlingsplan 	<p>Geeft informatie uit gesprekken pedagogisch-didactisch onderzoek en observaties schriftelijk correct en begrijpelijk weer.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het adequaat invullen van observatielijsten - over de uitkomst van pedagogisch-didactisch onderzoek zorgvuldig en correct te rapporteren 	<p>Geeft een adequaat begeleidingsplan dat gericht is op de begeleiding van de leerlingen schriftelijk correct weer.</p> <p>Bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het correct opstellen van begeleidingsplannen